

L'horror de la pau: l'últim premi Goncourt

EFE

JOAN GARÍ

Per què ens fascina la Primera Guerra Mundial? En la Segona hi ha Hitler, tota la vesània criminal del nazisme, la monstruosa pallassada mussoliniana, l'hecatombe sense paliatius de la Shoah, l'obstinada fúria nipona, la tragèdia triomfal de la Unió Soviètica... però en la Primera (la Gran Guerra per antonomàsia) conflueixen potser facetes de l'horror que eren massa inèdites quan s'esdevingueren. El món venia de la tendra relaxació de la Belle Époque (com va retratar Stefan Zweig, amb un lirisme commovedor, en les seues memòries *El món d'ahir*, publicades per Quaderns Crema) i no s'esperava que en tan poc de temps es congriara una tempesta tan perfecta. L'horror de les trinxeres va donar pas a un seguit de circumstàncies,

bé politicosocials (la revolució russa o la ignomínia de Versalles, per exemple) o bé estrictament tècniques (l'aparició dels primers avions de combat, dels primers tancs, dels atacs amb gas...) que posarien les bases de totes les conflagracions futures. Ningú li estalviaria a la Gran Guerra el seu caràcter emblemàtic. I per això els països que la van sofrir més directament han convertit aquest any del 1914 en ocasió per a les commemoracions més sentides. Si algú hi va patir amb més intensitat, sens dubte va ser França. En cada llogarret del país un monument recorda, en un lloc d'honor, els caiguts en aquella infame carnisseria. Per això ha estat especialment oportuna la publicació, ara fa un any, d'aquest *Ens veurem allà dalt*, que ens arriba molt eficientment traduïda per Albert Pejó de la mà d'Edicions Bromera. El llibre va ser rebut enllà dels Pirineus amb un en-

ENS VEUREM ALLÀ DALT
PIERRE LEMAÎTRE
BROMERA/
SALAMANDRA
TRAD. ALBERT PEJÓ
476 PÀG. / 18,95 €

tusiasme unànime i va ser guardonat amb el premi Goncourt. Amb molt bon criteri, tot s'ha de dir: *Ens veurem allà dalt* és una autèntica novel·la, escrita amb l'ofici d'un gat vell com Pierre Lemaître (foguejat en l'ubic gènere negre). Només un escriptor amb tots els ets i uts com aquest és capaç de suscitar una lectura ceguesa i febril, tot conduint el lector a través d'una història que en realitat no se situa enmig dels esdeveniments bèl·lics pròpiament dits, sinó en la més immediata postguerra.

Testimonis d'un assassinat

La peripècia de la tragèdia fins a la picaresca d'aquests dos miserables soldats, Albert Maillard i Édouard Péricourt, està marcada des d'un principi pel seu caràcter de testimonis d'un assassinat. Però cometre un crim en una guerra és com posar multes de velocitat a Le Mans (com hauria dit algú en el film *Apocalypse now*): Maillard ho sap i ho sap també Péricourt. Aquest segon ha quedat, a més, horriblement marcat com només et podria haver passat en aquella inversemblant contesa: sense mandíbula inferior, amb la gola a l'aire "i, a sota, un magma de carns escarlates amb alguna cosa al fons, que deu ser la glotis..."

Hi ha moments narrativament esplèndids en aquesta obra, com l'explicació de les conseqüències de la indisposició del senyor Péricourt (producte de l'emoció pel record sobrevingut del seu fill) o la negociació del preu dels taüts entre Pradelle i Lavallée. Lemaître sap dosificar i estructurar la informació, va conduint el lector per la senda que vol i és destre en la ironia i, quan cal, en la introspecció psicològica. Ha après la pauta de la millor novel·lística francesa, de Victor Hugo a Irène Némirovsky.

Potser la lliçó d'*Ens veurem allà dalt* és que el pitjor d'una guerra és la pau subsegüent. En aquesta conjuntura atroç, soldats com Maillard tenen moments estrictament proustians contemplant el món de l'alta societat com ho faria un infant davant d'un aqüari. La guerra l'ha destruït i l'ha empobrit. I encara voldrien que donés les gràcies. ♦♦

ELS CLÀSSICS

Llibertat i independència

ARA

Maria Teresa Vernet (Barcelona, 1907-1974) va ser una de les joves autores per les quals va apostar Joan Puig i Ferrer com a director editorial de Proa: li va editar cinc de les set novel·les que publicaria entre el 1928 –el mateix any de la fundació del projecte– i el 1934, quan va aparèixer *Les algues roges*. Quan es va publicar, Rafael Tasis en va escriure un llarg elogi a *Mirador*, en què en destacava "ambició artística en emprendre el tema, audàcia en agafar el personatge, tan viu i tan fisiològic, i fer-li viure, damunt les planes del llibre un experiment arriscat".

Entre els 20 i els 30 anys de Vernet, la jove autora havia aconseguit obrir-se camí en l'escriptura, amb un públic sòlid, "sobretot femení, de dones joves, que sentien com a pròpies les preocupacions fonamentals que l'autora abordava en les seves històries", tal com assegura Jordi Cornudella. A *Les algues roges* –que va aconseguir el premi Crexells– les protagonistes, la Isabel i la Marina, s'enfronten de maneres diferents a la passió amorosa per un home. La Isabel vol mantenir la llibertat i la independència en qüestions sexuals, i es converteix en mentora maternal i model femení per a la Marina, que podrà, després de deixar-se portar per la passió i viure situacions turbulentes, trobar una altra manera de viure. ♦♦

LES ALGUES ROGES
MARIATERESA VERNET
EDICIONS 62
264 PÀG. / 9,95 €
(AQUEST DIUMENGE, AMBL'ARA)

L'APARADOR

ARA

FICCIÓ

'L'era dels ossos'
SAMANTHA SHANNON
Bromera

Amb els mites de Tolkien i el romanticisme de *Crepuscle*, i de l'obsessiva addicció d'*Els jocs de la fam* a la tirania política que va invocar George Orwell. *L'era dels ossos*, el primer llibre de la jove Samantha Shannon, ja l'han comparat amb els millors. Ens trobem al Londres de l'any 2059, amb un món sense somnis dominat per un sinistre règim totalitari, on el fet posseir poders de clarividència com la Paige és una alta traïció que els destina a morir.

'Estimar la vida i...'
SOR LUCÍA CARAM
Ara llibres

NO-FICCIÓ

"Crec que no m'equivoco si afirmo que la majoria de mortals no sabem viure el present", diu sor Lucía Caram. I és que entre el tràfec diari, les presses, les coses urgents sense importància i les importants que no fem, ¿quant de temps ens queda per a nosaltres, i per buscar allò que anomenem felicitat? Al cap i a la fi, sí que es tracta d'estimar la vida i compartir-la. I com tot, requereix temps. I què esperem, al final? Viure tots els dies de la nostra vida.

'Poemes de Nadal i de...'
DAVID JOU
Viena

POESIA

Trobar les paraules és sovint la manera de descobrir què pensem, d'expressar en què creiem i de defensar per què. I des de la paraula, pensada i rimada, fent una defensa alhora molt crítica de la seva fe, ens parla el físic i poeta David Jou. Reconeixes com a creient, com ell pensa, hauria de ser un estímul de reflexió i estudi, i això és el que intenta fer a través dels seus poemes. Però, com diu Jou: "¿I si la resposta no fos la solució de cap problema?"